

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foate bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ni s'a dus păstorul...

— un portret —

de Ierom. Augustin Pop, O. S. V.
egumenul mănăstirii Obreja

L'am întâlnit întâia oară în Blaj demult, în anul mai de elez. Un suflet frumos și delicat într'un trup firav: aceasta a fost prima impresie care mi-a și rămas până în sfârșit. Pentru sufletul acela, care a fost Mitropolitul Nicolescu, trupul, oricât de puținel era, constituia un balast, în sborul său spre culmile înalte ale gândirii. Iubea înălțimile, și pentru aceea, în anii săi de sănătate, ori de câte ori putea, se arunca cu o deosebită pasiune în fermecătoare excursii pe munți, de pe vârurile cărora, într'o copleșitoare satisfacție spirituală, își rotea privirile asupra regiunilor apropiate și îndepărtate de sub picioarele lui.

Lubiitor fanatic al naturii, îi descoperă frumusețile și tainele chiar și în cele mai mici amănunte ale ei: într'o erabie, într'o insectă, într'un strop de rouă, și gusta din plin bucuria ce izvoarea de aici.

După bucuria spirituală care izvoarește din contactul cu Dumnezeu, nu este o bucurie mai curată decât aceea, care izvoarește din contemplarea naturii, fiindcă și cele nevăzute ale lui Dumnezeu se vădesc în măreția naturii, și fiindcă în bucuria pe care o dă natura, se amestecă nici un element omenesc, se adăpostește de orice patimă, dușmănie, ură, viclenie, prefăcătorie, josnicie omenescă.

Se avânta bucurios în singurătatea atât de iubită, am putea zice eremitică, a camerei sale, pe culmile înalte ale sfinției pure, și aștea bucurios tributul său de timp, contemplând adevărul, frumosul și binele.

Dar nu-i este dat omului pe lume să stea mereu și nestingherit în sferele înalte ale gândirii și contemplărilor.

Mitropolitul Nicolescu în contactul său cu oamenii căuta să se mențină în același spirit pur, în însărcinările numeroase primite dela marele său și mai pe urmă, în demnitatea de Episcop și Mitropolit, adeseori a aștea în contact nemijlocit cu aspra realitate a lumii omenesci de pe pământ, cu patimile, vicleniile și procedeele ei, așa, cum se manifestă în sate și orașe, aruncând acestea nu numai valuri atât de mari, încât ele ajungau până la tronul arhieresc, de unde se aștea potolirea lor. În sufletul arhierelui s'a produs, și nu voia să înceteze nicicând, lupta continuă dintre lumea ideală, frumoasă, noia a gândurilor în care petrecea cu predilecție,

și între lumea aspră, crudă și dură care îl cerea concursul imediat, de sute și de mii de ori, în felurite și prea grele chestiuni bisericesti, pricinuite nu arareori de patima și infirmitatea oamenilor, cufundate în cele pământești. Această luptă mistuitoare, care, mai ales în anii grei ai Mitropoliei, s'a întezit, i-a slăbit organismul, i-a consumat puterile, și l-a făcut suferind fără să se știe.

Intr'o astfel de dispoziție psihică și fizică, gemenele unei boale necruțătoare și-a putut afla un prielnic teren, încuibărindu-se în firavul și delicatul trup al arhierelui, mistuindu-l în strictul înțeles al cuvântului.

Sufletul lui delicat însă, degajat de haina de lut, și mai ales de preocupările pământești atât de îngreunătoare de spirit, se va avânta de azi înainte cu deplină libertate spre cerul lui Dumnezeu, plin de nebănuite frumuseți. Dar și aici pe pământ, spiritul lui va trăi mai departe în tot ce acest spirit a realizat, ca o urmare a firescului său imbold spre bine și frumos. Capod'opera artistică din Catedrala din Lugoj, pentru care el a jertfit enorm, era ca o reoglindire a lumii sale sufletești, — și credem, că nu ne înșelăm, când spunem că pictorul Simonescu s'a lăsat influențat și de inspirațiile și avântul marelui Arhierelui. Acelaș lucru avea să se repete la catedrala din Blaj, dacă ar mai fi avut zile de trăit. În domeniul avânturilor spirituale, Mitropolitul Nicolescu a înțeles frumuseța Euharistiei, și dacă cultul euharistic a luat în Biserica noastră un avânt atât de mare, aceasta se datorește mare parte și Arhierelui Nicolescu, sub îndemnul cărui s'a produs acest avânt.

Înțelegător al frumuseții eroismului creștin, Arhierul Nicolescu și-a mai legat numele încă de o frumoasă realizare de ordin spiritual, dorită de Conciliile provinciale, și de opinia publică a Bisericii: restaurarea ord. S. Vasile în cuprinsul Arhidiecezei. S'au mai corect: revenirea ordinului la matca sa firească din Blaj, prin așezarea noviciatului acestuia la Obreja lângă Blaj.

Ne oprim aici. Aceste mici crâmpee sunt de ajuns, ca să schițeze măcar aproximativ portretul Arhierelui dispărut, al cărui suflet am învățat să-l cunoșc în cursul anilor, dornic de-o lume mai senină, mai frumoasă decât cea de azi, o lume în care în sfârșit: prin o

moarte lină, cum i-a fost și viața, a putut intra. — Pomenirea lui vie va rămânea vie între noi.

Funeraliile + mitrop. Alexandru

Trupul neînsuflețit al Înaltului Ierarh a fost adus dela Castelul Mitropolitan la Catedrală, pe umeri de clerici, Duminecă după vecernie, în procesiune religioasă, și în cantece de prohod.

Luni, la orele 9, s'a început sf. liturghie arhierescă, slujită de Preasf. Ion al Lugoșului și Preasf. Vasile Aftenie, episcopul coadjutor, în sobor de preoți, printre cari se aflau și păr. Nicolae Brinzeu (prepozitul dela Lugoj), păr. I. Agărbiceanu (din capitulul clujan) și păr. Cor. Tămăianu (din capitulul orădan).

Cu acest prilej a alergat lume multă și aleasă, bisericescă și mirenească, să aducă ultimele omagii iluștrului defunct. Majestatea Sa era reprezentat de lt. col. Dr. Petre C. Lazăr, iar Conducătorul Statului prin maiorul Marin Alexandru. Din scaunul mitropolitan asculta sf. liturghie și prohodul. Excel. Sa Andrea Cassulo, nunțul apostolic. În stalurile canonice erau Preasfințitii arhiep. Cisar al Bucureștilor, Pacha al Timișoarei, Marton Aron al Albei-Iulii, apoi Al. Lapedatu, membru al Academiei Române și fost ministru, Ion Sandu, subsecretar de stat și Dr. Preda dela „Astra”. — Alte persoane de greutate: Preacuv. Teodor Scorobet, reprezentantul mitropoliei sibiene; Preasf. Francisc Nagy, episcopul reformat din Aiud; dd. Petre Angelian, pref. jud. Târnava Mică, Dr. Ionel Pop, general Bogdan, Dr. Alex. Pop, prof. univ., Victor Micu, primpretor, Emil Negruțiu, primarul Blajului, Gh. Muntean, fost vicar al Timișoarei, acum în pensie, și Dr. Iuliu Rațiu, actualul vicar al Timișoarei; P. Augustin, A. Pop, egumenul mănăstirii Obreja; P. Teodosie Bonteanu, arhimandrit; Valer Paveloni, protop. Orăștie, Ioniță Pop, protop. al Jului; Emil Tatar, protopop al Diciosânmărtinului, I. Simu, protopop Sebeș, Gh. Simu, protopop al Dumbăvenilor, V. Urzică, al Albei-Iuliei, Elie Magda, dela Alba-Iulia, V. Smighelschi, pr. pensionar dela Sâncel și păr. Gh. Gânța, actualul paroh al Sâncelului; Dr. Todoran, primarul Diciosânmărtinului, Victor Aaron, protop. Sibiului, Louis Barral, provincialul asumpționiștilor din România, Cornel Oțiel din Abrud, Nic. Crețu prot. din Aiud, E. Arieșan din Făgăraș, prof. Ciumașiu din Orăștie, Gruia din Teiuș și alții mulți, pe cari e cu neputință să-i înșirăm fie și numai cu numele. Doar că mai pomenim pe d. Eugen Hulea, pe păr. Iovanelli, canonic la București și pe păr. Boretini, secretarul nunțului apostolic.

S'au rostit mai multe cuvântări ocazionale. Cel dintâi a vorbit păr. Dr. Victor Ma-

caveiu, prepozitul capitular din Blaj. Au mai cuvântat: d. Ion Sandu, subsecretar de stat la culte; Psf. Cisar; pâr. arhim. Trandafir Scorobeș, care a reînviat amintiri din vremea împreună păstoririi cu răposatul în America de Nord; pâr. Nicolae Brânzeu dela Lugoj; pâr. Ion Agârbiceanu în numele bisericii române unite din teritoriul cedat; d. Dr. Preda, în numele „Astrei“, d. Nicolae Negruțiu, în numele „Agrului“, dna Emilia Hopârtean în numele Uniunii Femeilor Române Unite din Arhidieceză, d. col. Ion Popu în numele armatei și d. Emil Negruțiu, în numele cetățenilor Blajului. — Aducem și noi partea cea mai mare a cuvântărilor acestora.

După terminarea cuvântărilor s'a format un *cortegiu* impunător, pe lângă toată ploaia care se vărsa cu nemiluita. În dangăt de clopote, cântece de clerici și rugăciuni de preoți, rămășițele pământești ale răposatului au fost duse la cripta arhierilor dela biserica Institutului Recunoștinții, unde au fost așezate spre veșnică odihnă. Onorurile militare au fost date de o companie de vânători de munte din Aiud. — Perinițele cu decorații au fost purtate de ofițerii: Ilie Ionescu, și locotenentii Octavian Rădulescu și Corneliu Cristian.

Celui adormit în Domnul să-i fie somnul lin și îngerii pe aproape! În veci pomenirea lui!

A murit Mitropolitul Blajului. Cotidianul sibiian „Tara“ (13. VI 41) aduce, din peana directorului său, la loc de frunte, elogiasele aprecieri de mai la vale:

În noaptea de 5—6 Iunie s'a stins, în sihăstria de muncă și rugăciune a Mitropoliei de Blaj și Făgăraș, dr. Alexandru Nicolescu, demnul și luminatul reprezentant al bisericii româno-unite. În această fire, meditativă prin predestinare, se îmbinau deopotrivă fervorile credinței, evlavia rugăciunii, cultul abstracțiunilor teologice și științifice, dragostea faptei misionare și neînduplecata luptă pentru drepturile românismului. Ierarh de neștirbit prestigiu, cărturar de aleasă și înaltă cultură, apărător de prima linie a sfintelor dreptăți românești, Mitropolitul Alexandru Nicolescu a

lăsat în urmă un gol imens, care numai cu mare greutate va putea fi umplut cu o prezență plenară de neamul celei dispărute.

Pătruns de marea chemare latină a nației române, cucernicul ierarh a îndurat, cu nesfârșită durere, urgia ce ne-a năpădit Țara în cel mai trist an din calendarul neamului românesc: 1940. Și poate, din acel moment până în clipa adormirii întru viața de veci, cea mai fierbinte rugă a sihastrului din cetatea Blajului se înălța, ca fumul jertfei primite, pentru marea Iaviere a neamului Românesc în hotarele Daciei Traiane. (Grigore Popa).

Lângă sicriul unui prieten

Cuvântul I. P. S. CISAR, arhiep. Bucureștilor

Cum să nu incolțească gânduri de vecie în sufletul nostru, când stăm în jurul sicriului ce cuprinde rămășițele pământești ale Inalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit român-unit de Alba Iulia și Făgăraș, Dr. Alexandru Nicolescu?

Sufletul său dornic de bine, de adevăr și de înalt ideal, a părăsit meleagurile noastre și a mers să se înfățișeze Stăpânului cerului și al pământului. Ii poate spune cu sinceritate: — Doamne, tu m'ai chemat, iată am venit, — dar am venit cu toată nădejdea la tine. Părinte ceresc, Domnul și Dumnezeu meu, ca o slugă credincioasă, încredințat fiind de promisiunea plină de mângâiere, că dorești „ca unde ești tu, acolo să fie și cel ce ți-a servit pe pământ“. — Aceasta noi cu toții i-o dorim, și tocmai de aceea nu se tulbură sufletul nostru, pentru că vede în moartea celor credincioși împlinindu-se voia lui Dumnezeu, — și pricepe bunătatea Celui de sus, care cheamă la sine câteodată mai de timpuriu pe acei, cari au suferit îndeajuns, cari au muncit după puteri și cărora voește să le dea răsplata fericirii.

Aș spune cu poetul: — Cel pe care-l privim, nu-i om de rând, ci a fost un Mitropolit al României! A fost un vlăstar al Transilvaniei, — și știu cât iubea această parte

a Țării noastre, căci vorbindu-mi în repețite rânduri de munți și codri, de văi și izvoare, îi străluceau ochii, fața i-se înveselea și părea dus pe culmile munților de unde măsura zările cu privirea fermecată de frumusețile neîntinate ale naturii.

Scrierile sale dovedesc că a pătruns adânc în tainele naturii, iar sufletul său ager întrevădea măreția și splendoarea Făptuirii.

Împreună cu decedatul ne-am adăpat la izvorul vieții creștinești, la Roma, și ne-am însușit știința teologică acum patruzeci de ani, — și am așteptat cu nerăbdare să pornim înapoi, ca să lucrăm cu elanul tinereții pentru Sfânta Biserică a lui Isus Hristos, pe pământul nouă atât de drag.

Nu-i nevoie să amintesc meritele decedatului, căci sunt cunoscute. Bunul Dumnezeu, care i-a cunoscut chiar adâncimile sufletului să-i primească evlavia, ostenețile, rugăciunile și intențiunea sinceră cu care a viețuit, — iar noi nădăduim să avem în locașul fericirii un mijlocitor mai mult, care nu va înceta cu rugile sale pentru Sfânta Biserică și patria noastră, ca să revie bucuria păcii și să înceteze cât mai grabnic sbuciumul sufletesc și vremurile triste ce le trăim.

Ca prieten și coleg în cele spirituale cu cel decedat, voi celebra mai multe sfinte liturghii pentru odihna sufletului său și-mi voi aminti deseori pe cel ce, în contra mersului firesc al naturii, mi-a luat-o înainte.

Rugați-Vă, Fraților, pentru cel ce ne-a părăsit, ca mare să fie bunătatea lui Dumnezeu! — Sufletul tău prietene și Preot al Celui de sus, odihnească-se în pacea și fericirea Domnului!

„Preot al Bisericii și al Neamului“. Asta a fost Ț mitropolit Alexandru, și așa-l prezentat și d. Nicolae Negruțiu, în numele Agrului, intristatei asistențe, ce-i înconjura sicriul în catedrala Blajului, — A grăit d. Negruțiu:

Pe adormitul în Domnul, Mitropolit Dr. Alexandru Nicolescu, l-am cunoscut cu toții

FOIȚA „UNIRII“

Requiem

Mitropolitului Alexandru Nicolescu

Se vaetă în sbor o rândunea,
Un vultur se rotește 'n largi orbite;
Din bolta Țării a căzut o stea,
Un alt cărmaciu mormântul ne înghite.

Un alt apostol a căzut vechind
In toiul unei nopți cu noui dureri;
Din pașii lui sfielnici se desprind
Sublime căi, spre-a noastre primăveri!

El a plecat cu rana noastră 'n piept,
Arzând mereu de-o sfântă nostalgie;
Să ne implore dela Cel Preadrept
Reîntorcere din trista pribegie!

El a plecat cu tine 'n gând, Ardeal,
Câmpia Libertății — având sub frunte!
Ne-o spune surd al Târnavelor val,
Că inima-i era durerii punte.

Și le-a trecut spre ceriuri, pas cu pas,
Durerile ce ne-au mușcat din țară;
Necunoscând în drumul lui popas,
Căci doar purta a Neamului povară!

Se vaetă în sbor o rândunea,
Un vultur se rotește 'n largi orbite;
Ni-i fruntea azi de amintire grea.
— Un alt cărmaciu mormântul ne înghite!

Petru Anca

După priveghiu

Soarele apuse.

M'am furișat, ca o umbră, printre cei din jurul lui și-am îngenunchiat lângă sicriu. Mi-am împreunat mâinile, mi-am închis ochii și m'am rugat... M'am rugat cu sudori... și cu lacrimi.

Noaptea și-a țesut cu mișcări domoale giulgiul peste întinderi. Orele au trecut încet una după alta... Când mi-am deschis ochii, soarele trimetea potop de raze peste Crucea lui Iancu. — M'am ridicat și am ieșit...

În parc era un aer curat și o pace deplină...

Încet, încet, în gând îmi veneau una câte una amintirile unei nopți de veghe. — Uite-le... Și acum le văd ca prin sită... Imi amintesc de ele ca prin vis. — Vin... vin... acum sunt aproape... s'au așezat pe bancă lângă mine...

— Da — acum îmi amintesc de toate: ...Astă noapte cerul a plâns mult, mult, cu șuvoaie turburi după cucernicul Vlădică.

Zările s'au îmbrăcat în veșminte mohorâte scăpărând fulgerări de lacrimi roșii.

Acum le văd dar pe toate.

Fumul de țămâie se înalță cu forme vagi de brațe ridicate în înclăștată rugă. Murmurul preoților dela capătul mortului se împrăștie ca o mireasmă de smirnă într'un staul din Nazaret. Lumânările plâng cu lacrimi albe și reci.

Oamenii plâng cu lacrimi turburi, calde
Cerul plânge... Plâns... lacrimi și iară
plâns... Se duce omul acela bun, glasul acela
cald, mângâierile acelea binevoitoare. Se
duce Vlădică și'n urma lui plâng toate.

Undeva pe cer s'a desprins o stea protectoare
Undeva în sufletul meu a căzut o speranță...

*

În momentele grele prin care trecem
țara noastră are nevoie de o lumină, de un
om cu judecată sănătoasă. Până acum
aveam...

De azi mâna aceea firavă și blândă
va mai da binecuvântarea... De azi trebuie
să țesem mai deasă și mai întunecoasă barieră
derola doliului peste sufletele noastre.

Focul razelor din soare mi-au înflorit
două boabe de diamant în șirul mătănilor
ce-mi curgeau peste obraji palizi, în urma
unei nopți de neodihnă.

Un clopot a hăuit undeva departe,
tr'un turn uitat... Și gândurile speriate mi-au
fugit în noaptea din care au venit...

M'am ridicat și-am plecat împletecind
mă... M'am dus pe cărarea amintirilor
nopti de priveghiu...

Un clopot hăuiește undeva departe,
parte, într'un turn uitat... din inima mea.

În gând mi-se ivesc versurile citite

ca pe un adevărat Mare Preot al Bisericii și Neamului său. Având o pregătire științifică superioară, pătruns până în adâncul sufletului său de adevărurile religioase creștine, a trăit întreaga sa viață în deplină concordanță cu prescripțiile morale ale acestei religii. Echilibrul dintre credința și practica ei sale l-a dus în mod firesc la un optimism de nesdruncinat atât în ce privește destinele neamului său, cât și a bisericii sale. Optimismul acesta l-a manifestat în mod deosebit în ce privește viitorul neamului său, în împrejurările tot așa de grele, ca cele de azi, din toamna anului 1916, în împrejurările de nădejdi din toamna anului 1918 și în alte multe ocazii, iar în ce privește biserica sa: în luptele, purtate totdeauna cu seriozitate și cu siguranță, convins de marele rol de refacere morală al bisericii în sinul neamului său.

„Asociația generală a Românilor uniți” este alt omagiu mai profund ar putea să-i aducă în fața schimnicilor sale rămășițe pământești, decât asigurându-l că membrii ei, preoți și mireni deopotrivă, îi vom urma pilda în ce privește adâncimea credinței și practica religioasă a vieții noastre, și că vom lupta, tot restul zilelor noastre, cu același optimism și cu aceeași dărză încredere, pentru întregirea țării și refacerea neamului nostru și că vom munci pentruca Biserica unită în Roma papală „viața să aibă și mai multă aibă!”

Acest vot solemn îl însoțim și de fierți rugăciuni, către Atotputernicul Săpân al cerurilor, pentru fericirea cât mai desăvârșită atât de meritată de marele său suflet de mucenic. — În veci pomenirea lui!

Luptător neostenit

Marele arhieru-cărturar Alex. Nicolescu răzuit de Ion Sandu, subsecretar de stat

Stăm cutremurați în această măreață catedrală, în care au răsunat acum aproape un veac vorbele de foc ale lui Simion Băr-

nuțiu, în fața rămășițelor pământești ale marelui ierarh Alexandru Nicolescu, răpit prea de vreme din viață de-o boală nemiloasă, și gândul nostru nemângăiat se îndreaptă către Cel Atotputernic, izvor de lumină și dătător de viață. Nicăieri ca în fața mormântului ce se deschide să înghită o ființă scumpă nu suntem mai pătruși de nimicnicia vieții aceștia. Regi și împărați, bogați și săraci, preoți și vlădici, pe toți deopotrivă-i cuprinde aripa morții. Nu e nimic din ce atinge buzele și degetele noastre ca să nu moară. Ce-i pământesc trece ca umbra, iar ce-i neperitor în ființa omenească rămâne și viază în împărăția luminii.

Dacă deplângem un trecător, fericim și slăvim ce-i neperitor în viața omenească. Ci sufletul marelui ierarh, purificat prin suferință, strălucește acum în lumea dreptilor „unde nu este durere, nici suspinare, nici umbră de întristare”. Căci viața mitropolitului Alexandru Nicolescu a fost în întregime închinată bisericii și neamului.

Crescut în vechea tradiție de cultură a Blajului, în atmosfera de cald naționalism care vibra la sfârșitul veacului trecut în orașelul de pe Târnavă, în preajma Câmpiei Libertății, unde pentru prima oară Români ardeleni au afirmat cu tărie dreptul lor de viață națională, tânărul visător, desprins de pe plaiurile Ciucului, își găsește aici mediul prienic dezvoltării sale. Fire înclinată spre viața contemplativă, se leagă cu foată ardoarea sufletului său de rostul bisericii, în care vedea pârghia de existență a neamului nostru. E atras de strălucirea Romei, unde-și completează studiile la Institutul: „De propaganda fide”, ducând pe malurile Tibrului nostalgia plaiurilor ardelenice. Aici se deschid vederi noi și largi orizonturi. Urmând exemplul marilor învățați ai Blajului cari au prins din cetatea eternă focul sacru al iubirii de neam, tânărul ardelen cercetează cu hârnicie da albină urmele legate de trecutul Daciei. Iluminat de puterea credinței și stăpân pe-o vastă cultură, se întoarce la Blaj, unde-și începe apostolatul de profesor și misionar.

Munca, priceperea și devotamentul, depuse'n serviciul bisericii și neamului, i-au asigurat în scurtă vreme cele mai înalte posturi de conducere în biserica unită.

Chinuit de gândul de-a închea într'un mănunchiu pe Români răslețiți din America, trece oceanul și cutreeră așezările românești pe care le strânge în jurul bisericii, ducând pretutindeni dorul patriei îndepărtate. Comunitățile înghebate și bisericile ridicate în această vreme la Români din America arată zelul și spiritul organizator cu care era înzestrat viitorul Mitropolit al Blajului.

Ca episcop la Lugoj și mai târziu ca mitropolit al Românilor uniți desfășoară o bogată activitate, propovăduind cu zel cuvântul Evangheliei și organizând opera de asistență socială prin biserică.

Luptător neînfricat în slujba unității naționale, a luat parte activă la consolidarea țării în hotarele întregite, iar când s'a pus problema organizării bisericii unite în cadrul noului stat român, spiritul său clarvăzător și experiența sa bogată au indicat calea cea adevărată.

Intr'o vreme când luxul și dorul de îmbogățire au pus stăpânire pe mulți într'o societate înclinată spre risipă și plăcere, marele Ierarh al bisericii unite ducea o viață de ascet, în meditație, post și rugăciune.

Va trece multă vreme și figura lui blândă, iluminată de-un gând ceresc, va stărui ca un îndemn și o muștrare pentru generațiile viitoare. Viața lui curată de mucenic îl pune alături de cei mai mari ierarhi ai neamului. Cărturar și schimnic, după modelul marilor săi înaintași, amintirea lui va rămâne veșnic legată de istoria Blajului, a cărui tradiție culturală a reprezentat-o cu atâta demnitate și modestie.

Biserica unită și țara întreagă pierde pe unul din cei mai buni fii ai ei. Golul ce-l lasă în urmă se va simți multă vreme. Națiunea recunoscătoare nu-l va uita niciodată. Mie îmi revine sarcina dureroasă de a lua, în numele Guvernului țării și în numele Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor, cel din-

andva, undeva, ... Mă duc și le frământ
cald
iară
acela
Se
oare
ă...

Vlădica nostru de trei zile-i mort
și clopoteie de trei zile sună.
Noroadele din văi s'adună
cu țale'n ochi și'n negru port,
Vlădica de trei zile-i mort,
de trei zile clopotele sună.

Traian Dragoș

Contribuția Bihorului la deșteptarea națională și culturală a Românilor

În Bihor, episcopii români, niți din Oradea străjerii culturali ai neamului la granița de Vest.

La 1792 episcopul Ignatie Dărăbanț, în-
tează Seminarul tinerimei române din Ora-
șu, pentru creșterea viitorilor preoți și învă-
țatori români gr.-cat.

La 1828 episcopul Samuil Vulcan, înfiin-
ză focarul de cultură, liceul din Beiuș, în
creața invincibilă a etnicului românesc,
cum s'a înființat mai înainte la Blaj, și mai
în Brașov, Sibiu, Arad, Năsăud și Brad,
se naște freamătul agitației de deștep-
tarea națională și unde se fixează, temelia de
cultură și literatură a scriitorilor români. entu-
ști: S. Clain, Șincai și Maior și a discipolilor
urmașilor lor, dintre cari unii, ca Maio-

reșcu, Laurian, Gh. Lazăr, Muntean etc., trec
Carpații, scutură jugul fanariot și propagă,
ideea unității naționale, din ce apoi, cu timpul
se naște unirea principatelor, independența,
regalitatea, sfârșind cu unirea tuturor Româ-
nilor.

Toate mișcările culturale din Bihor, Ar-
rad, Banat, Ardeal și multe chiar din Princi-
pate, sunt îndrumate, dirijate, și ajutate de
episcopul Orășii, Samuil Vulcan, care din ple-
iada cărturarilor pribegi, cari au găsit la el
scut și sprijin și a învățaților timpului său,
adunați și primiți cu drag în aula sa, for-
mează o adevărată academie, unică în senzul
său, pentru descoperirea și propagarea ade-
văratului trecut național românesc și dove-
direa originii și ființei limbii și neamului înain-
tea Occidentului și a învățaților europeni.

După revoluția din 1848 a urmat timpul
luptelor și afirmărilor naționale. Din complexul
naționalităților conlocuitoare și coordonate
nici una, nici chiar poporul maghiar, n'avea
hegemonia asupra fațelor de celelalte na-
ționalități. — Din această egală valoare po-
litică a rezultat egala îndreptățire culturală
și economică pentru toate naționalitățile, în
teorie.

Unii din luptătorii naționali au atribuit
Budapestei și mai mare putere politică, decât
cea a concepției complexiste, alții însă afir-
mau sistemul federativ, Români formând și

ei provincie autonomă. Dar toate-s înzadar
față de „pumnul de fier al guvernului distru-
gător de naționalități”, — care nu lăsa să se
realizeze nimic, — în praxă.

Decât în jumătatea a doua a veacului tre-
cut tot mai mult se potențează afirmarea con-
științei naționale propagată de școala latinistă.

Ideile de libertate alui Bălcescu, patrio-
tismul lui Bolintineanu, și îndrumările fulgeră-
toare de răsvrătire și desrobire alui Andrei
Mureșanu din „Deșteaptă-te Române” au tre-
zit, mișcat și îndrumat spre activitate tot mai
potențată și mai pronunțată toți cărturarii mai
de seamă ai Ardealului, trezind în ei și tot-
odată în toți cei ce simțeau românește, aspi-
rațiile de viitor mai bun ale neamului ro-
mânesc.

Ca rod al activității lor se fondează așe-
zăminte culturale, ca de ex. la 1852 „Societatea
Studentilor Români”, 1854—64 „Societatea de
Lectură” condusă întâi de Al. Roman, reîn-
viată de Iustin Popfii, și la 1861 „Astra”, cari
contribuiesc mult la solidaritatea culturală a
studentimii și societății culturale din Bihor și
Ardeal, iar la 1865 „Familia” lui Iosif Vulcan,
apărută în Budapesta, la cari se mai adaugă
la 1892 „Societatea pentru Fondarea Teatru-
lui Român” inițiată și condusă de Vulcan,
cari toate desvăluiesc din norul uitării și apără
de influința cotropirii ucigașe a Budapestei
comorile culturale ale neamului nostru.

urma rămas bun dela rămășițele pământești ale marelui Ierarh și de a depune coroana celor mai pioase sentimente.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Integer vitae scelerisque purus

— Pomenirea † mitrop. Alexandru —

de Dr. GH. PREDA

In numele membrilor Societății Culturale „Astra”, dau expresie celor mai distinse și binemeritate omagii memoriei aceluia ce a onorat-o ca membru în comitetul central, marelui Ierarh, om de cultură și bun patriot român, Mitropolit Alexandru Nicolescu.

Prin moartea sa Asociația noastră pierde pe unul din devotații pionieri ai operei culturale creiată de marii arhieri ai vremurilor Andrei Șaguna și Alexandru Șuluțiu.

Noi, cei de la conducerea „Astrei”, ne obișnuisem să vedem în I. P. S. S. Mitropolit A. Nicolescu omul distins ca suflet, vast ca cultură, just în judecată, curat în conștiință, sincer în convingeri și credințe, demn și binevoitor în acțiuni, omul care prin graiu și scris a dat pentru realizarea scopurilor „Astrei” tot ceia ce poate scoate din comoara minții și sufletului un profund cugetător, un înțelept apostol cultural și un bun patriot.

De și starea sănătății sale nu-i permitea să ia parte des la ședințele comitetului central, totuși urmarea cu deosebit interes activitatea noastră, dându-ne la diferite ocazii sfaturi înțelepte și îndemnuri bune. Nu vom putea uita niciodată mărețele conferințe și discursuri cu care onora adunările noastre generale și în care indica felul cum „Astra” poate progresa și cum neamul românesc poate atinge culmile civilizației.

La adunarea generală din Blaj 1936 Ilus-

In istoria sbuciumărilor culturale își are partea de leu fiul Holodului (Bihor) *Iosif Vulcan*, care toată viața n'a avut alt țel decât cel moștenit dela strămoșul său, vlădicul Samuel Vulcan, rămas ca lozincă strămoșească:

„Vorbiți, scrieți românește,
Pentru Dumnezeu!”

prin care să-și servească neamul făcând și scriind de toate pentru toți și pentru toate. Pentru acest ideal și-a jertfit toată viața și toată activitatea sa.

Deodată cu fondarea așezămintelor culturale se începe propagarea deșteptării conștiinței naționale nu numai prin grai viu, ci și prin scrieri publicate în ziarele și revistele apărute în focarele de cultură: Brașov, Sibiu, Arad și Oradea, cari făuresc primele arme ale izbânzii idealului național, cu cari conform dezideratelor accentuate de V. Alexandrii în „Cântecul Gintei Latine” (1878) intelectualii Ardealului subjugați încep luptă defensivă contra opresorilor neamului cu tendințe de asimilare rămase zadarnice.

In 1880 Iosif Vulcan mută apariția „Familiei” dela Budapesta la Oradea, când deja svâcnește în ea sufletul românesc de pretutindeni.

Pe când în mod tăinuit se făcea anexarea politică a Bihorului la Transilvania, pe atunci școlile și societățile de cultură desăvârșesc anexarea culturală a Bihorului la masa românismului universal, prin activitatea publicistică a „Familiei” lui Iosif Vulcan, care tinde tot mai mult spre unificare politică și culturală mult dorită și văzută de noi.

trul defunct exprimă odată mai mult stima și dragostea pentru „Astra” prin cuvintele:

„Fericit este statul și poporul în sânul cărora inițiativa particulară are teren bogat de afirmare și fericit este statul și poporul român în sânul căruia o asociație culturală ca Astra se poate lua la întrecere cu altele pentru desăvârșirea morală și culturală a neamului”.

Cu viața sa modestă, austeră, a-și putea zice ca a unui sfânt, cu figura sa blândă și binevoitoare, cu glasul său domol, cu generozitatea Sa I. P. S. Sa a ținut să-și apropie și să-și câștige inimile celor ce-l cunoșteau.

Opera sa plină de devotament și de abnegație pe toate terenurile, dar mai ales pe cel bisericesc și cultural, aduce astăzi via grațitudine a acelor ajutați și și sincerul regret al celor ce l-a cunoscut și apreciat.

Lucrând constant și în conformitate cu conștiința și firea sa, marele dispărut poate servi ca exemplu de felul cum un înalt Ierarh își poate îndeplini misiunea Sa.

I. P. S. Sa a activat și pe teren național instrunând și orhestrând conștiințele naționale ale credincioșilor bisericii sale.

In numeroase cuvântări, dar mai ales în cea dela adunarea din Alba-Iulia din 1938, a lăsat să se vadă cât de superioare îi sunt ideile și sentimentele pentru neam, țară și Tron.

I-a fost dat însă I. P. S. Sale ca în ultimul timp să adauge durerei sale corporale și una sufletească prin știrbirea țării și trecerea unei părți din neam sub regim străin.

Sufletul său duce negreșit în înălțimile cerești și această durere a neamului nedreptățit.

Pentru odihna sufletului său, noi care știm ce-a fost și ce a însemnat mitropolitul Alexandru Nicolescu pentru biserică, neam și țară, suntem dator să adresăm Celui a tot puternic cuvintele: Ne-ai dat, Doamne, grele încercări pentru păcatele noastre. Privește însă de astă dată cu îndurerare greșelile aduse d

Privirile părăsesc Budapesta și măcinând Carpații distrugători de neam (1914—18) străbat prin Sibiu spre București.

Tot în Bihorul nostru, la Oradea, bihoreanul *Aurel Lazar*, văzând sosită clipa împlinirii visului secular, întrunește Comitetul Național Român la 12 Oct. 1918 în casa sa și hotărăsc proclamarea independenței Națiunii Române din Transilvania și Banat, care la 18 Oct. 1918 e cetită în Parlamentul Ungar de Dr. Al. Vaida.

Așa se împlinește visul milenar și dreptatea dumnezească, unindu-se toți fiii Neamului Românesc în o țară bogată, mândră și liberă sub un Rege, stăpâni pe moșia strămoșească jefuită pe nedrept de străinii cutropitori.

Precum, după păcatul din 1054, ne-a venit pedeapsa care în parte s'a ispășit cu faptul dela 1700, așa după păcatele dela 1918—1940 am primit lovitura din 6 Sept. 1940 și cele anterioare și ulterioare. Pentru ispășirea tuturor păcatelor din trecut și a timpurilor de azi, comise în detrimentul familiei, neamului și omniei, și contra tuturor legilor omenești, dumnezești și bisericești, nu știm câte lovituri mai avem de îndurat.

Dar credem că Dumnezeu Cel Preabun și Preaîndurat, pentru rugăciunile strămoșilor, fraților și fiilor noștri martiri, și a orfanilor și micilor copilași nevinovați, se va milui și ne va da mântuirea.

Ioan Tămaș

vremuri și împrejurări sau cele legate de firea unora dintre noi.

Fă ca ele să nu mai aducă alte neazuri asupra Țării și neamului. Știm Doamne că nu ne-ai dat minte ca să ne desbinăm, nici inimă ca să ne urâm și nici brațe ca să ne lovim. Indreaptă-ne deci Doamne mintea noastră spre adevărata unire, inima noastră spre desăvârșita dragoste și brațele noastre spre comunitar ajutor pentru a duce cu toții povara de ne-azuri a vieții noastre trecătoare.

Fă Doamne ca micile deosebiri ce există în păreriile noastre și în condițiile noastre de viață, deosebiri ce par așa de mari în ochii noștri, dar care sunt egale înaintea Ta, să nu fie pricini de ură, de invidie și de persecuție între noi. Fă Doamne ca acei ce au trupul acoperit cu haine scumpe, să nu privească de sus pe acei ce-l au acoperit din lână țării, și acei ce au mai puțin din bogatul pământ al Țării sau din hârtia și metalul rotund al visteriei, să nu invidieze pe acei ce se bucură fără mândrie de ranguri și bogății mai mari.

Fă Doamne ca acei ce sunt fericți de lumina soarelui Tău și se cred poate desăvârșiți, să îndrăgească și pe acei ce caută o desăvârșire și prin lumina culturii.

Fă Doamne ca toți românii să nu uite că sunt frați și, dacă războaiele nu se pot ocoli, fă Doamne ca acești frați să înțeleagă că nu trebuie să se nimicească unii pe alții.

Fă Doamne ca, așa precum în mii de limbi diferite se binecuvintează opera Ta, așa și în limba scumpă a țării mele să aud aducându-se binecuvântarea pentru opera de unire și de reîntregire națională, operă pregătită de atâți eroi și martiri cu atâtea sacrificii și jertfe omenești.

Dă Doamne celor de acelaș neam cu mine, trup, minte și suflet sănătos ca să se poată răta vrednici de numele de român.

Fă Doamne ca fiecare din noi să lucreze așa cum trebuie să lucreze, pentru a aduce odihnă sufletului adormit întru Domnul Mitropolit Alexandru Nicolescu.

Fie-i țărâna ușoară!

Exemplu viu. Parentând pe trecutul de veșnicie, mitropolit Alexandru, d. *Negruțiu* primarul orașului Blaj, a reliefat din viața defunctului ceea ce urmează:

Națiunea și Biserica română greco-catolică, a pierdut încă un marcant îndrumător și luptător credincios al aspirațiilor noastre naționale și creștine.

Cetățenii acestui oraș l-am cunoscut din frageda sa tinereță, ne aducem aminte cu multă simpatie de elevul, preotul, profesorul, canonicul, episcopul și mitropolitul, care a fost Dr. Alexandru Nicolescu. — El a știut întotdeauna prin felul lui de fi să câștige dragostea și simpatia tuturor.

Trecerea din viața pământească în viața de veci, la o etate în care prin exemplele sale de credință, abnegație, modestie și conștiință națională, putea să ne mai fie un exemplu în aceste zile de grea încercare pentru națiunea și biserica noastră românească, că umple sufletele tuturor cetățenilor acestui oraș de o adâncă și sinceră durere.

Să dea Dumnezeu ca și această pierdere să trezească conștiința și dragostea de neam, biserică și țară în toți cetățenii români ai patriei noastre, ca, cu toți închegeții în o singură credință națională creștinească să ne putem vedea împlinite idealurile noastre. — Fostul nostru îndrumător, Dumnezeu să îi aceluș sufletul curat și bun în locașul de veci al drepti. — Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

Indrumător plecat pe veci

— La stingerea din viață a Ț Mitrop. Alexandru —

„Cad frunzele, noi toți cădem
Mâna de colo cade.
Și altele, și toate, rând pe rând.
Dar este Unul care ține în mână
căderea asta, nesfârșit de blând“

Nu de mult, căutam să îmbrăcăm durerea în bucurie și amarul în nădejde; dar iată că acum rana se alătură la rană; suferința se înnoadă la suferință și vestmântul durerii îmbracă durerile în care gemeam așteptând mângăieri cari întârzie.

Vedem că în inima noastră, a femeilor din Reuniunile Mariane, s'a mai găsit loc pentru durere; și iată că acest loc s'a grăbit a-l ocupa o mai mare durere: căci ni-s'a dus Păstorul, s'a dus îndrumătorul Reuniunilor Mariane; s'a dus păstorul și animatorul lor. S'a prăbușit candelabru Bisericii, — „Ingerul Bisericii“.

Se îndepărtează dela noi Mitropolitul nostru, căci a murit.

Clopotele Catedralei plâng din bronzul lor, tânguire întinsă pe o durere atât de adâncă.

A murit Vlădica dela Blaj, răsună la răscruci, sunetul ce emană din clopotnițele bisericuțelor risipite în satele de pe câmpie, de pe dealuri și de prin văile munților; unde acum țăranele marianiste bat mătănie și plâng în șorțul lor de țesătură.

Reuniunile Mariane a vorbit adeseori, căci de câte ori vorbea de Preacurata, nouă ne-a vorbit.

Buzele cari au înșirat perlele adevărului la diadema Preacuratei, litanii de slavă și tropare de glorie au înșirat; buzele acestea s'au înfrățit cu tăcerea. Ele nu mai sunt pentru noi făclie de îndrumare, nici pravilă de povețe.

Nu puteai vedea înalt Preasfințite, ca acum după 19 veacuri împlinite de mântuire, Hristos să coboare tot în răceala de peșteri a sufletelor. Ai dorit să fim pionierele credinței cuceritoare, ne-ai îndrumat Reuniunile Mariane la cuminecare deasă și adorație prelungită. Citor de suflute ai fost, ce'n palatul lor de cleștar, dorit-ai să-l primească cât mai des, pe Cel ce nu-l încapă lumea.

Dar moartea Părintelui scump și a Patronului Uniunii Mariane a Femeilor Române Unite din România e nașterea Lui întru viața veșnică, căci Mântuitorul a pregătit loc în casa Tatălui Celui ce pe pământ nizuț-s'a să-i găsească loc în casele fiilor.

Providențială trecere la cele veșnice în zilele Sfințelor Rusalii, când Spiritul Sfânt coboară în cele pământesti, sufletul Arhierelui blând și înțelept se înalță la cele cerești.

Impovărate cu durerea pierderii Păstorului nostru, venim cunună de recunoștință să desecăm lacrimile noastre la Impăratul Ceriului, ca să odihnească în pacea durerii mântuite și răsplătite de care avu parte aci pe pământ, sufletul mare al Arhierelui, al Păstorului și al Părintelui nostru iubit.

Uniunea Mariană a Femeilor Române Unite din întreaga Provincie Mitropolitană de Alba Iulia și Făgăraș, prin delegatele ei, stă ghirlandă de onoare lângă catafalcul adumbrit de flori, cu durerea ficeilor; la sicriul Tatălui.

Ca suprem omagiu și recunoștință, îndurerate plecăm genunchii în fața înalt

Preasfinției Voaste, Preabunul nostru Părinte sfânt, rostind sfielnic un ultim salut marian: Cu blândul Isus, să ne binecuvinteze Fecioara de Sus.

Emilia Hopârteanu n. Coltor

Telegrame. Vestea morții Ț Mitrop. Alexandru a stârnit regrete pretutindenea. Din toate părțile au venit telegrame de condoleanțe. Dăm o parte din ele:

Congregazione orientale presenta vivissime condoglianze per morte eccellentissimo Metropolita cui soave ricordo restera sempre impresso nel cuore di tutti, ed assicura suffragi per anima eleta.

Roma.

Cardinale
Tisserant Segretario

Superiori alluni collegio urbano Propaganda fide vivamente addolorati perdita illustre exalluno umileno condogleanze suffragi preghiere.

Roma.

Rettore Brizi

Proffondamnete colpiti scomparsa nostro presule uniamo filiale condoglianze dolore comune preghiamo compianto mitropolita e nostra chiesa.

Roma.

Collegio Pio Romeno

Cu suflet copleșit de amar și durere plâng cu eparhia întreagă moartea marelui, bunului părinte, mitropolit Alexandru, scumpul nostru frate. Odihnească în pacea Domnului încununat de lumină.

Episcop HOSSU.

Cu mare regret am luat cunoștință despre încetarea din viață a Ț P. S. Alexandru. Sincerele noastre condoleanțe.

NICODIM

patriarhul României

Profund impresionat de trecerea din această viață a înaltpreasfințitului Mitropolit Alexandru, cu inima îndurerată iau parte la durerea Bisericii surori și fac rugăciuni către Părintele ceresc pentru fericita odihnă a sufletului celui adormit întru Domnul, trimitt reprezentant al meu la înmormântare.

NICOLAE,

Mitropolitul Ardealului.

Dumnezeu să odihnească cu aleșii împărăției sale sufletul credinciosului vlădică Alexandru a Blajului.

Craiova.

Mitropolit NIFON.

Cutremurat de știrea morții mitropolitului Alexandru, Vă rog să primiți expresiunea condoleanțelor mele pentru pierderea distinsului șef al Bisericii noastre unite, preot cernic, savant, erudit, bun român, luptător în vremurile de opresiune maghiară, el va rămânea neșters în amintirea tovarășilor de luptă de odinioară și a credincioșilor săi care l-au iubit atât de mult pentru însușirile sale preoțești.

București.

IULIU MANIU

Rog Biserica Unită să primească condoleanțele mele foarte sincere pentru pierderea Mitropolitului Alexandru Nicolescu a cărui personalitate distinsă am prețuit-o în deobște foarte mult.

General R. ROSETTI

Aflu cu adâncă întristare dispariția prematură a înaltului terarh al Bisericii unite. El a slujit cu profund devotament și cu mare

înțelepciune țara și Biserica cari îi vor purta eternă recunoștință. Mă asociez din suflet la doliul D-Vstră și rog fiți buni a împărtași familiei expresiunea sincerelor mele condoleanțe.
George Mironescu.

Impiedecat în plecarea la Blaj, iau parte pe această cale la durerea și ireparabila pierdere suferită de biserica română unită preamărind virtuțile românești și creștinești ale mitropolitului Alexandru. Neuitată să-i fie memoria.

Valeriu Pop

Adânc îndurerat de moartea mitropolitului Alexandru, rog conducerea Bisericii Unite să primească sincere și respectuoase condoleanțe.

Iuliu Moldovan
președintele „Astrei“

Cu moartea Mitropolitului Alevandru Biserica pierde un erudit iar eu un prieten, primiți condolențe sincere rugându-vă a le transmite și familiei.

M. Th. Carada.

Deplâng din toată inima moartea bunului și devotatului Mitropolit Alexandru Nicolescu. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii săi.

Prof. Onisifor Ghibu

Cu multă durere am luat cunoștință de încetarea din viață a Excelenței Sale înaltpreasfințitului Alexandru Nicolescu Arhieru și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș Mă asociez din adâncul sufletului meu la durerea ce o încearcă arhiepiscopia Dvs. prin pierderea acestui Mare fruntaș al Bisericii unite și care a fost și un ilustru fiu al Neamului.

Ministru Subsecretar de Stat:
Oteteleșeanu.

Cu mitropolitul Alex. s'a stins un om cult, evlavios și iubitor al neamului său. Regret că nu-l pot petrece la cele veșnice pe ruda și prietenul meu din copilărie. Odihnească în pace în împărăția dreptilor.

Octavian Tăslăuanu.

Iau parte cu toată inima la durerea ce încercați prin trecerea în veșnicie a marelui Mitropolit și învățat Alexandru, pilduitor de blândețe bune și înțelepciune, el a fost un sfânt printre cei sfinți.

George Cipăianu.

In numele românilor din Ungaria adânc îndurerat de pierderea atât de timpurie a ilustrului prinț al Bisericii Române Unite și a vrednicului caracter care a fost I. P. S. S. Mitropolitul Alexandru Nicolescu, vă exprimă condoleanțele noastre.

Prof. Dr. Emil Hațieganu

Adânc îndurerat deplâng alături de toți credincioșii Bisericii noastre moartea prematură a marelui român și bunului nostru părinte sufletesc.

General Boeriu.

Adânc întristați de pierderea timpurie a Marelui Arhieru și ilustrului învățat Dr. Alex. Nicolescu publicul acestui oraș care l-a înconjurat cu deosebită dragoste se asociază cu profund regret la marele doliu a Bisericii unite și vă roagă să-i primiți sincerele condoleanțe.

Lugoș. Primar: Lc. Col. Ioan Hidu.
Secretar: Dr. Al. Vasile.

Pun și eu o lacrimă la catafalcul marelui român și apostol al iubirii de aproapele

care a fost Mitropolitul Dr. Alexandru Nicolescu. Odihnească în pace!

Iuliu Gubariu

Adânc îndurerat de moartea neuitatului mitropolit marele meu amic, rog a primi expresiunea profundelor mele condoleanțe. Dumnezeu îl va așeza printre dreptii săi.

Sever Bocu

Luăm parte la adâncă durere a Bisericii neamului românesc pierderea marelui mitropolit Apostol și Cărturar.

Drăgești.

Părinții franciscani,

Sunt nemângăiat pentru moartea înțeleptului Mitropolit, marelui român, mucenicului slujitor al altarului, scumpului prieten, mă asociez la doliul dvs. rugându-mă pentru sufletul lui.

Timișoara.

Secretar G-ral Dr. Ciupe

Comunitatea Părinților Asumtionști din Beiuș se unește doliului Bisericii unite rugându-se pentru sufletul binefăcătorului dispărut

Nicolas.

Lângă crucea lui Alexandru Lupeanu-Melin. Sâmbăta trecută s'a sfințit noul monument ridicat, mulțumită grijei păr. Iuliu Maior și daniilor obstesți, la capul celui ce a fost Alexandru cândva Lupeanu-Melin, dascăl la școlile Blajului și neîntrecut maestru al condeiului. A luat parte lume multă, profesori și elevi. Pomenirea celui trecut la înaintași în cărturărie și apostolie a scrisului a făcut-o păr. Ștefan Mançiușea, care între altele a spus și acestea:

[...] „Continuator al unei tradiții scumpe, moștenită dela strălucirii înaintași Cipariu, Moldovănuț, Bunea și alții, de a răscoli faptele istorice ale târgușorului nostru, de a descifra din slovele pietrilor mâncate de dintele vremii, ori din cuprinsul bătrânelor acte uitate de mult de către cei de astăzi, sbuciumul atâtor creatori în toate domeniile, cari și-au închinat truda întregii lor vieți numai înălțării bisericii și neamului spre culmi cât mai strălucite, Alexandru Lupeanu a îndrăgit până la patimă figurile luminoase și pline de har ale cărturarilor, ca și ființa de atâtea ori puțin cunoscută sau uitată a mărunților meșteșugari, țărani lucrători ori școlari, cari s'au perândat vreme de două veacuri prin viața cea de toate zilele a cititoriei sfinte ridicate de nemuritorul vlădică Inocențiu Micu Klein.

Zile și nopți întregi a închinat el studiului și cunoașterii cât mai amănunțite a vieții și operei celor trei reprezentanți ai școlii ardelenice. Lui Gheorghe Șincai, arhanghelului cu glas de tunet sguduitor de adâncuri, și frunțașului apărător a drepturilor noastre de neam de băstinaș peste întreg întinsul plaiurilor străvechii Dacii, sau a lui Petru Maior cumintele alcătuitoare de teorii istorice, în cari reușea să înfățișeze împărăteșca noastră origine romană, ori blândului între cucernicii monahi, muncitorului cu hărnicie de albină și evlavie de schimnic din pustiu Tebaidei, lui Samuil Micu, le-a dăruit Lupeanu sbuciumul sufletului său viguros înfățișat lumii prin lumina scrisului anilor lui de bărbăție. Dintre acești luceferi așezați pentru veșnicie pe cerul literilor românești, a îndrăgit în deosebi pe cel din urmă, a cărui viață și activitate literară a căutat să o

înfățișeze în frumoasele pagini ale tezei sale de licență.

[...] Atât de mult a îndrăgit Alexandru Lupeanu institutele noastre de cultură din acest orașel, încât nimeni și nimic nu l-au putut ispiti să le părăsească. Desgropând cu mâini pioase fețele trecutului bisericii și școlii blăjene, Alexandru Lupeanu s'a identificat cu tot sbuciumul plin de măreție al glorioșilor înaintași. Cunoscând, ca puțini alții, lumea Blajului cu înfăptuirile ei, el a trăit în duh aievea cu ea, epoca strălucită a școlii ardelenice, a cunoscut sbuciumul fără de seamă întru cuprinderea cu o minte de om, a tuturor învățăturilor, care l-au mistuit pe Timoteiu Cipariu o viață întreagă, a participat la tumultuoasa revărsare de elan și forță manifestată de români în primăvara anului 1848 pe Câmpia Libertății, pentru a zdrobi lanțurile unei robii multisekulare, a descifrat din uitatele rânduri ale actelor, lupta dusă de vlădicul Șuluțiu pentru cauza națională, și s'a închinat în fața monumentalei opere istorice realizată de Bunea, creatorul acestui gen, întemeiat pe metode științifice în Biserica noastră“.

„Vremuri noi-oameni noi!“

Scriu șrele acestea sub impulsul articolului păr. Neda, care ne-a prezentat tipul gazetarului netrebnic. O asociere de idei mă face, să arăt, că mai avem noi și alte tipuri bastarde, pe cari opiniunea publică nu le poate menaja acordându-le încrederea ei, doar ele sunt o adevărată pacoste națională în mijlocul societății românești. Voiu trata de astă dată o anumită specie a lor, care mi-se pare foarte repulsivă și foarte primejdioasă vieții noastre publice. Această specie se caracterizează prin o notă proprie a ei, pe care ușor o vezi, căci o auzi la tot pasul abestor specimene, constituind ea deviza lor declamată până la ultima greață: „Vremuri noi — oameni noi!“ Arțagăși și de fire incompatibilă, cum sunt, obrăznicia pentru ei este un apanagiu congenital. Astfel ei știu să-și afișeze deviza bine aleasă și răsunătoare, cu temeraritate și insolentă având rezervația mentală, ca prin acest gest al lor să te faci a crede, că ei reprezintă o valoare în arena publică română. În realitate ei însă sunt căpățini goale, al căror creier n'a fost afectat de eforturi spirituale, cari i-ar fi putut produce o ciselare pe calea intelectului. Le repugnă cultivarea minții și sufletului și își caută forța în sforăeli și agresivități, pe cari le debitează cu atâtea săvoare, dar și cu calcul, îndeosebi la adunări, unde afișarea este mai rentabilă. Ei sunt cei mai refractari dușmani ai examenelor bineștiind, că acestea sunt mijloace quasi radiologice, cari le luminează craniul desvăind cavitatea interiorului aceluia, făcând crucea — curmeziș cu pânză de paianjen. La noi însă fenomenul acesta nu surprinde. Este doar bineștiut, cum un regim politic al nostru dintr'o epocă de tristă pomenire destul de apropiată, scăpând din mână conducerea destinului neamului, a adoptat politica de stradă și a scutit prin lege pe tinerii de a face examen pentru admiterea în corpul advocaților. La noi deci însăși conducerea de stat preconizează deviza: Cap ai, minte la ce-ți mai trebuie!

Ei sunt cei mai veritabili campioni ai luptei dintre generații, care este elementul lor de viață. Ei își aleg victimele din șirul bărbăților cari constituie mândria neamului, pro-

tabil pentru motivul, că binemeritații neamului, — pe urma cărora n'ar putea pași, — sunt pedecă pentru acești strigoi în năvala lor ne-bună de a pune stăpânire pe toate, și astfel o condamnă la dripire și moarte pentru că aibă porțile deschise.

Tipul acestor cavaleri negri preconizează înadins vorba de: „Vremuri noi — oameni noi“, — căci certați cu cultura morală, socială și intelectuală, cum sunt, ei nu vor să cunoască trecutul meritos al altora, al lor și-l ignorează fiind rușinos, — prezentul îl consideră că sunt ei, și nimeni altul deci, nimeni altul decât ei, sunt îndreptățiți de a cuceri viitorul ca monopol exclusiv al lor, ca astfel sărmana societate să-i poarte în cărcă iar ei să se îmbuibe, să răstoarne ordinea morală, socială și cea de drept, să învenineze și să tâlhărească transformând viața societății în cele în cele mai insuportabile torture de iad, iar demnitatea de om desființându-o total.

Iată încă o „neîncredere înțeleaptă“ față de acest tip, produs de o scemătură perversă a naturii. Tipul acesta se revoltă împotriva ordinii vieții pentru simplitudinea motivului că acestea le cere și lor muncă adevărată, serioasă și constructivă cum și simț de datorie și disciplină.

Este o adevărată justiție din partea naturii, când între aceste tipuri vezi câte unul cu obrazul tăiat, altul cu ochiul chior sau alt defect trupesc, justificând vorba latină: *Quem natura notavit*, ca în felul acesta să poți avertiza binevoitor lumea cu o altă vorbă latină: *Hic, niger est, hunc tu, Romane, cave!*

Cum acești vântura-țară și perde-varăși asumă o situație exemptă, considerându-se creaturi noi, proaspete căzute din soare pentru a produce o lume nouă, și cum ei se complac în a se ținea în o splendidă izolare a lor, ei ar trebui să beneficieze de o îngrijire specială pentru a fi la îndemâna vederii publicului. Potrivit ar fi, ca ei să fie tratați ca neproșii din evul mediu, cari camuflați din creștet până în tălpi, și cu camilavcă trasă pe ochi, fiind în mână o bătă albă sau scârțătoare zisă a lui Lazăr, — pribegeau ca niște statui dând spectacolul că sunt excluși din societatea civilă, neputând ei să se apropie de ființele oamenilor vii, cari îi ocoleau din depărtare la auzul scârțătoareii.

Și oare pentru ce mă frământă pe mine și pe fiecare om de bine, ivirea și opera acestor ființe de ne-oameni? — Pentru că în înconștiența lor ei nu sunt în măsura de a înțelege, ce va să zică „Vremuri noi — oameni noi“, — o zicere aceasta, care presupune, că ești în clar cu legile, cari determină procesul cursului vieții societății omenești și cunosc factorii operanți asupra evoluției ei cu toate arcele biologice ei. Așa se explică, că ei n'au idee de frumuseța vieții frumoase care întotdeauna îndeamnă la operă constructivă. Și când ei nu știu ceva să zică a construi în Societate, cuceriți de diavolul, se pretează numai pentru opera negativă a satanismului, care reprezintă spiritul distrugerii.

Fiecare om, care și-a trăit viața în conștiință glăsuire cu imperativele dumnezeiești și orânduie Societății creștine, e un erou, iar viața lui un șir de acte de eroism. Căci grea este viața, cum mai grea nu poate fi. Dar eforturile de viață înțeleaptă, bine îndreptată, nu se pierd în acel mare laboratoriu de muncă pe care-l constituie munca totalitară a colectivității. În acest mare laboratoriu se adună acțiunile de fiecare pas ale fiecărui individ, fie ele de ordinea muncii fizice, fie de cea de ordinea morale și spirituale. Și ceea ce este

asa de minunat: in marele laboratoriu toate actiunile indivizilor de natura, muncii fizice se transformă și ele in spirituale, se imaterializează, căci transformarea societății in sensul evoluției e de notă spirituală, astfel însă ea absoarbe orice efort ce contribuie la dezvoltarea ei și trecându-l prin un proces, pe care l-am putea numi de fiziologie socială, îl asimilează in acest sens spiritual. In felul acesta se exteriorizează legătura atât de strânsă dintre individ și individ ca membri ai marelui organism viu, care este societatea. Așa se produce evoluția acesteia, iar solidaritatea dintre părțile ei organice se continuă. Așa se întâmplă, că *timpul* precum își are *infinitatea* lui, tot așa are și nota de *continuitate*, adică curge dar nu se intrerupe. Această continuitate o exprimă așa de admirabil zicerea unei mari figuri din literatura universală, care e o maximă de aur și pe care o citez aci: „*Intre generațiile ce se succed, cum și între popoarele ce se perândă unul după altul, stăpânește o solidaritate, și în analiza finală omenirea întreagă va trebui să-și dea socoata asupra succesiunii ce lasă trecutul. In valea lozafatului va fi anulat marele registru principal al omenirii.*”

Aceste cuvinte, scrise cu spiritualitate, dar și mai mult cu o profundă filosofie, exprimă așa de învederat continuitatea nemutabilă in cursul destinului omenesc. Această continuitate nu o poate atinge socoata obicinuită a oamenilor, că la fine de an expirat serbează anul nou, sau că la sfârșitul unui secol începe a număra un altul, trăgând oarecum o linie demarcațională între unitățile adoptate de om ca măsură a timpului infinit, pe care unitatea omenească neputându-l cuprinde, nici nu poate opera cu infinitatea lui in exigențele vieții omeuști, căci infinitul nu e dimensiune, ci negațiunea ei. Tot așa când oameni geniali, inițiatori ai unei mișcări sociale, produc transformări epocale in sens de promovare a dezvoltării sociale, — timpul rămâne același, îndură însă schimbare evolutivă.

Există deci o solidaritate între secol, așa cum există și între un an expirat și cel de viitor, iar solidaritatea aceasta care se identifică cu continuitatea timpului, exclude distincția de timp vechiu și timp nou și ceea ce ar fi să fie timp nou, nu este decât evoluare in timp, iar evoluarea întotdeauna duce ceva și in trecut, pe care îl reportează și leagă de viitor producând continuitatea inseparabilă dintre timpul trecut și cel ce vine. Viitorul nu poate exista fără trecutul care îl pregătește, și nici trecutul fără viitor, căci acesta îl poartă in sânul său. Astfel un trecut fără viitor și un viitor fără trecut ar trebui să atragă înțelegerea existenței.

In această unitate a timpului cu solidaritatea secolilor se desfășură viața popoarelor, care deosebim generații, cari și ele își au solidaritatea lor, și le distingem numai pentru că avem lipsă de ele ca de unități măsurătoare ale etapelor pe cari omul s'a obicinuit, să le marcheze in istorie, infinită și ea, dar totuși intr-o solidaritate care leagă generațiile una de alta. Să nu creadă deci Kentaurii noștri bătaioși, pe cari i-am tratat, că ivindu-se sinistrul lor tip pe firmamentul bietului neam românesc, ei vor scoate țara din țâțâni și vor produce „vremuri noi cu oameni noi.” Strigăte de bălcu nu pot stânjeni evoluarea societății in cursul ei. — Aceea se poate însă, este sigur, că evoluarea societății, urmând legea selecțiunii, îi va distruge ca pe elemente necesare, ce se pun de-acurmezișul legilor aplicabile ale naturii, create și ele de Cel cărmuște întreg universul.

Prin această prismă trebuie să privim de-viza gălăgioasă: Vremuri noi — oameni noi, și atunci opiniunea publică va ști să se fixeze in mod infalibil asupra intronării adevărului moral social, care trebuie să ingenuncheze pe toți răsvrățiții împotriva lui.

Dr. Iustin Pop

Scrisoarea unui admirator. Răposatul *Mitropolit Alexandru* și-a avut admiratorii săi in toate părțile Țării, in toate straturile sociale și la lume aparținând și altor confesiuni, nu numai celei pe care o mărturisia dânsul. Rândurile de mai la vale, scrise de-un militar, sunt și ele una din multele dovezi de acest fel. — Lăsăm să urmeze o scrisoare edificatoare:

Atribuțiuni numeroase, în aceste vremuri turburi pentru noi, nu mi-au dat răgazul să mă concentrez, și să-mi exprim durerea profundă pentru pierderea înaltului Păstor care a fost mitropolitul Alexandru Nicolescu.

De departe, simplu necunoscut, am admirat idealismul și entuziasmul Său. Aceste calități manifeste ale sale au fost un mare sprijin moral pentru o mare parte din tineretul țării, pe care a știut atât de bine să-l înțeleagă și să-l ajute.

Vă rog să fiți, domnule secretar, pe lângă Sfânta Mitropolie unită a Albei-Iulii și Făgărașului, interpretul durerii nemărginite pe care am simțit-o prin pierderea unuia dintre puținii și cei mai valoroși sprijinitori și luminători ai sufletelor chinuite a generației mele.

Focșani, 11 VI 1941.

Locot. G. Dimitriu

Scrisoare către absolvenți

Porțile școlii se închid. Plecați acasă, ducând amintiri plăcute și dufioase. Mai duceți cu voi și rodul seminței aruncate de școală in sufletele voastre primitoare și pregătite pentru o nouă viață, unde singuri vă veți crea un viitor și un rost in lume.

In ora despărțirii de băncile școlii, fără să vrem, ne apare in față icoana unui cuib gol și părăsit de puii, care de curând au sburat in lumea largă, icoana viitorului vostru in perspectivă.

Paserea face cuib, clocește, iubește, pușorii, pentru ca in urmă să se despartă de ei. Puii cresc, se întăresc, fac pene și aripi, sunt mari, nu mai încăp in cuib, trebuie să plece in larg, să-și caute alte rosturi. Tufișul, frunzișul, pădurea, natura îi ademenește, îi atrage spre libertate. Sboară, la început pe crengile din jur, sboară sfioși mai aproape, sboară apoi curajoși mai departe. In urmă, uu instinct al lor, căruia nu pot să reziste, îi mână in lumea mare, unde îi ispitește necunoscutul, cupola nemărginită a albastrului ceresc.

Cuibul cald și moale de mai înainte le este insuportabil, le miroasă a căldură, a trup, a carne; caută ieșire afară, in larg, caută un alt mediu, o altă viață, mai liberă, mai potrivită cu avântul lor sufletesc, cu spiritul lor expansiv, tineresc. Nu pot rezista, pleacă. Cuibul rămâne gol...

Acest cuib gol ne lasă să pătrundem in tainele firii omeuști, să înțelegem legea vieții, a evoluției, a continuei mișcări; ne lasă să înțelegem despărțirea voastră de școală, care nu este altceva, decât o verigă din lanțul nesfârșit de formule căutate de om in viața sa trecătoare și schimbătoare, pentru a ajunge la fericire. Ne lasă să înțelege

dorul perpetuu al omului după schimbare, după nou.

Ați trăit o viață de elev in școală, cea mai frumoasă parte din viața voastră. Nu vă dați seama de aceasta și vă pare bine că puteți să o schimbați, înlocuindu-o cu alta, in aparență mai fericită, pentru ca la rândul său, o abandonați și să căutați une mai nouă și mai ademenitoare.

Să nu credeți, că ieșind din școală și intrând in viața nouă, la aparență mai liberă, mai plăcută, începe raiul fericirii visate de voi, fără profesori conducători, fără lecții zi de zi, fără regulamente școlare, fără restricțiuni și îndrumări și mai ales fără opriri dela poftă și dorințe nemărginite. Cuvintele Eminescu referitoare la „recea cumpănă a gândirii”, care e înclinată in spre „clipa fericirii, ce din moartea ei se naște și o clipă ține poate”, rămân pururea actuale și trebuie pătrunse și pricepute de absolvenții, care părăsesc băncile școlii.

Până acuma a fost școala mama voastră ocrotitoare și buna voastră îndrumătoare in viață. Școala a plantat in sufletele voastre sentimente nobile, voința tare de a vă cultiva, de a face fapte bune, iubirea de neam și de patrie, dragostea de muncă, spiritul de jertfă și inspirația morală. Școala v'a arătat cum e bine să înconjurați plăcerile, care plictisesc și duc la ruina trupească și sufletească, la surmenaj și desgust de viață. E v'a inspirat convingerea și credința tare, că a trăi înseamnă a munci și a renunța la lucrurile mici in fața celor mari.

In viața nouă in care intrați, aveți datoria să clădiți mereu pe convingerile, pe deprinderile bune sădite in sufletele voastre de mama voastră crescătoare, de școala voastră, întocmai ca și puii crescuți mari, care deprinzându-se cu sborul, după părăsirea cuibului, in care au crescut, mai țin legătura cu mama lor și dând din aripi se apropie de ea, pentru a-i mai hrăni a-i mai întări, a-i mai îndruma, ca in urmă, plini de avânt și siguri pe puterea lor proprie, să plece in depărtări, să se despartă pentru totdeauna, ca să-și îndeplinească rosturile lor in sânul nemărginitului, care este patria lor.

Plecând in viață, nici voi nu rupeti de tot legăturile cu învățatura și îndrumările primite in școală și in jurul bisericii voastre, căutați să vă întăriți și reinprospetați sufletul vostru sensibil prin cunoștințe noi, prin muncă serioasă, desăvârșiți-vă caracterul maleabil, prin fapte și deprinderi bune și nobile, țineți caracterul cu trecutul și cu bătrânii păstrători ai înțelepciunii și experienței, ca in urmă, să puteți intra plini de demnitate in sanctuarul patriei voastre, care vă așteaptă cu brațe deschise și cu nemărginite posibilități de afirmare și de fericire.

Numai atunci veți simți, că patria este leagănul dulce al întregului neam românesc, numai atunci veți simți progresul și fericirea voastră strâns unite cu ale patriei, munca voastră serioasă și interesele voastre strâns contopite cu ale neamului întreg.

Tineretul este nădejdea noastră, prin chemarea sa spre un ideal românesc, spre zorile tainice ale viitorului asigurată de cele mai însuflețitoare visuri.

Avem o tradiție politicianistă, de luptă și gâlceavă între fiii neamului, care ne-a adus dezastre și crize. Boala politicianistă a contaminat și tineretul, care s'a crezut chemat și capabil să facă politică înainte de a-și putea preciza năzuințele, printr-o bună pregătire, prin însușirea dragostei de muncă, prin-

tr'o autodisciplină și prin respectul pentru realizările înaintașilor.

Dezastrul patriei avertizează și îndeamnă tineretul la o benevolă și conștientă sfortare patriotică, la o încaărare a lor cu trup și suflet și cu energiile deșteptate în șantierul de muncă disciplinată și ordonată și întemeiată pe lege. Fără pregătire serioasă, fără muncă disciplinată, fără spirit alturist, fără respect pentru trecut, nu se poate constitui nimic solid, nimic nu se poate îndrepta spre bine.

Prof. Emil Precup

Rasa, Națiunea și Statul. Camera Fasciilor și a Corporațiilor Italiene a ținut să prăznuiască deunăzi aniversarea intrării Italiei în războiu. Cu acest prilej solemn Ducele a rostit un mare discurs, atingând întâmplări politice, fapte de arme și perspective de nouă orînduire a lumii europene. — Reținem precizările:

„Dacă am fi voit, am fi putut împinge frontierele noastre dela munții Velebiți până la Alpii albanezi, dar atunci — după părerea mea — am fi săvârșit o eroare; fără a ține seama de rest, am fi avut în interiorul nostru mai multe sute de mii de elemente alogene, firește ostile. Or, istoria veche, și mai ales cea recentă, dovedește că statele trebuie să urmărească a realiza maximul unității lor etnice și spirituale pentru a face să coincidă până la un anumit punct cele trei elemente: rasa, națiunea și statul.

În orice caz, când rasa nu coincide cu geografia, atunci trebuie să se deplaseze rasa. — Schimbările populației și exodul unei părți dintre ele sunt măsuri providențiale, pentru că ele fac să coincidă frontierele politice cu cele rasiale.

Schimb de populație am vrut și vrem și noi. Asta și pentru că să se deie drept geografiei față de cutare rasă care a trecut, cu violență și fraudă, marginile geografice între cari ar fi fixat-o firea și istoria sa. Se va ținea, oare, seamă, și de această justă dorință a noastră? O să vedem. Și întru cât s'ar uita, o să facem să se țină, neapărat, seamă.

Pentru prestigiul preotului

Rolul de păstor sufletesc e împreunat cu multe reguli de toată importanța în conduita preotului fie pentru ridicarea, fie pentru scăderea prestigiului său.

Nu numai ori-ce vîtiu, ci și o scădere cât de neimportantă e comentată, și răsucită în fel și chip numai pentru a denigra cât mai mult vaza preoțească. Înțeleg aici pe cei răi și dușmani ai statului preoțesc. Chiar de aceea e datorită primordială a fiecărui preot să fie atent nu numai la faptele sale, ci și la vorbele cari deși nevinovate pot avea urmări rele.

Nu sunt rari cazurile când se aud preoți în societate prezentându-se cucoanelor cu cuvintele „sărut mâna” și câte-odată chiar sărutând preotul mîna doamnei. Această purtare denotă o adevărată inconștientă, desființându-se complet rolul de părinte sufletesc.

Cum să te mai considere doamna din chestiune și anturajul ei că ești părinte, când însuși te pui în rândul celor mondeni, a căror preocupare e să placă lumii?

„Eu din lume v'am ales” (Ioan 15. 19) zice Mântuitorul, cari cuvinte sunt și trebuie să fie normative pentru conduita în orice împrejurări a preotului. Preotul să fie privit cu alți ochi ca omul comun; adaptabil im-

prejurărilor după vorba Sf. Pavel: tuturor toate m'am făcut, dar în același timp plin de demnitatea chemării sale: „Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu” (I. Cor. 4. 1). Cu considerare aceasta P. Piu XI în enciclica Ad cath. sacerdotii trage concluzia — de altfel firească — că preotul este alt Hristos.

De altfel așa a fost socotit preotul de creștinii români din trecut, căruia îi sărutau mâna toți, fără deosebire de condiție, ba ce e mai mult, în timpurile de grele asuprii, ale poporului din Ardeal, când preoții nu se puteau deosebi de credincioși decât prin barbă și purtarea în toate zilele a mînețurilor dela ornate, erau cinstiți cu vorba și cu fapta de sărut mâna părinte.

Este deci o necesitate inexorabilă pentru preoțimea noastră, care deși e căsătorită și așa mai ușor aplicată la obiceiuri moderne, să-și revizuiască conduita și fără amănare să refuze a mai practica aceste conveniențe sociale, cari derogă demnității sale.

Atitudini cari contrastează demnității preoțești, ba profanează chiar și sfîntenia casei Domnului, se pot remarcă aici și colo la celebrarea cununiei. Când se dă mirilor să guste din păharul comun, să îmbie și să retrage dela gura mirilor producând răs și comentarii în asistență. Cel ce scrie aceste rânduri a asistat la o astfel de scenă chiar la cununia unui cleric. Și aici e căzut să se curme astfel de lucruri bine știind că preotul nu poate să fie în biserică și în celebrarea tainelor decât plin de evlavie și seriozitate. Le-am scris aceste din dorința profundă de a servi la îndreptarea unor scăderi mici, dar cu urmări rele și mari.

Un biserician

Știri mărunte

„Ministerul culturii naționale și al cultelor. Așa se numește, dela 1 Iunie c., fostul minister al „instrucției, educației, cultelor și artelor”, care conduce școlile și bisericile, îngrijește educația morală și fizică a tineretului. Dacă s'ar mărgini numai la această schimbare de vorbe, inovația n'ar însemna prea mare lucru. Suntem, din nenorocire, prea obișnuși cu reformele verbale decât să ne mai emoționem. Astă dată stăm însă și în fața unor înnoiri reale, care ar putea însemna un spor de bine. Ministerul va avea trei subsecretariate de stat, cu atribuțiuni și cerc de activitate bine definite: unul al școalelor, altul al cultelor și artelor, și al treilea al „educației extrașcolare”. Acesta e nou. Și bine venit. El concentrează în aceeași mână întreaga acțiune de educare și culturalizare, îndreptând greșala ce se făcuse cu Straja țării, care răsturnase armonia și disciplina școlii. — În colo, cadrele singure nu valorează mult. Totul depinde de spiritul care le va anima. Se va înnoi cu adevărat și el? Dacă nu, toată reforma va fi o desiluzie în plus și ar fi păcat.

Absolvenții Liceului Sf. Vasile din Blaj, seria 1915—1916 (Dr. Ceușian — Dr. Dumitraș), urmând a sărbători la Blaj aniversarea de 25 ani dela bacalaureat la 15 August (Sf. Măria Mare) sunt rugați a-și comunica adesiunea și adresa, Dlui Dr. Aurel Dumitraș: București III. Str. Alex. Lahovary Nr. 33, dela care vor primi la timpul său detalii. — Cei ce cunosc și adresele altor colegi ni-le vor comunica.

Automobile — capele în Germania. Ziarele au publicat știrea că biserica romano-catolică din Germania a luat hotărîrea să se construiască mai multe automobile speciale, provăzute cu un altar și înzestrate cu tot ce e de lipsă pentru sf. liturghie. Aceste biserici, care au avantajul de a se deplasa cu mare ușurință dintr'un loc în altul, vor fi folosite pentru necesitățile spirituale ale lagărelor,

precum și ale satelor și cătunelor mai respirate din Germania, care având prea puțini credincioși n'au putut avea bucuria de a avea o biserică proprie. E un mijloc atât de inventios, pe care de altfel l-au întrebunțat și americanii, care va fi de mare folos mai ales pentru sutele de mii de prizonieri ce se află pe pământul german.

Locale. Duminica a doua după Rusaliu, va predica în catedrală p. Ioan Florea, profesor la Academia Teologică.

— Pentru examenele de bacalaureat s'au format două comisii. Una e la liceul de băieți, alta la cel de fete. Prima e prezidată de d. Dr. Alexandru Borza, alături de care sunt dd. profesori blăjeni: Ștefan Manciulea, Dionisie Maior, Ștefan Pop, Grigore Pădurean, Nicolae Comșa, Filip Pop, Ioan Mătieș și Gheorghe Pop. A doua e prezidată de d. Ștefan Pașca (Sibiu) și are ca membri pe dna Vet. Popovici (Sibiu), S. Gizdavu (Blaj), Semproniu Mihali (Blaj), Eugen Gazda (Dumbrăveni), Emil Cervenca (Dumbrăveni), Oct. Modorcea (Blaj), Arcadie Danilevici (Făgăraș), și Gh. Veliciu (Blaj).

† **Elena Chinezu n. Ceușianu,** văduvă de preot și mamă a doisprezece copii, dintre cari cînd morți în trecutul războiu mondial pe câmpul de luptă, ori în urma celor pătimită acolo, a trecut la cele veșnice, în Blaj, în ziua de 10 Iunie, la vârsta de 77 de ani. Colaboratorului nostru, p. Tit Liviu Chinezu, care-i unul dintre fiii adormitei în Domnul, îi transmitem și pe această cale condoleanțele noastre, iar răposatei Cel de sus să-i facă parte cu aleșii săi.

ROMANIA

Judecătoria de Pace Mixtă Mediaș, jud. Târnava Mare
Nr. G. 4044-3/940

Publicațiune de licitație

Subsemnatul delegat judecătoresc, prin această publică, în baza deciziei cu Nr. 2566,938, a judecătoriei Dumbrăveni, dată în favorul Drului Al. V. Moșiu, avocat din Dumbrăveni, contra urmăritului cu dom. în com. Șaroșul, jud. Tr. Mare, Nr. casei 155, pentru încasarea sumei de 1861 lei, cap. și accesoriile fixează termen de licitație pe ziua de 18 Iunie 1941 ora 16 la fața locului, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară, o teleagă, fân și o rîndea, evaluate la suma de 2600 lei. În caz contrar și sub prețului de estimare.

În cazul că aceste obiecte ar fi fost supra-echestrate și de alții, prezenta licitație este ordonată și în favorul acestora.

Mediaș, la 28 Maiu 1941

Delegat judecătoresc:
Grefier: George Oancea

Spitalul de Stat Târnăveni, județul Târnava-Mică

Nr. 642—1941.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință celor interesați că, în ziua de 3 Iulie 1941, ora 11 dim., se va ține în Căminul Spitalului de Stat Târnăveni a 2-a licitație publică prin strigare, pentru vinderea unui cal mîrg, talia 18 etatea 18 ani.

Prețul de strigare va fi de 2.000 Lei.
Licitația fixată pentru ziua de 3 Iunie nu s'a ținut din lipsă de concurenți.

Târnăveni, la 3 Iunie 1941.

Medic primar director:
Ioan Dumitrescu.

Administrator:
Ioan Pop.

Corpul Portăreilor Tribunalului Dumbrăveni.

Nr. 118—1940.

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică, în baza deciziei Nr. G. 1898—1940 a judecătoriei Dumbrăveni în favorul reclamantului Dr. Traian Ștefan repr. prin avocatul Dr. Vasile Albu din Dumbrăveni pentru încasarea creanței de 2822 Lei și acc., se fixează termen de licitație pe ziua de 18 Iunie 1941 ora p. m., la fața locului în Ormeniș, la dom. urmăritului C. 9, unde se vor vinde prin licitațiune publică: ciară 2 purcei, 1 car, 1 coteț, 1 șopron, 2 dulapuri alte în valoare de 7400 Lei.

În caz de nevoie și sub prețului de estimare:
Dumbrăveni, la 26 Mai 1941.

67 (1—1)

(Indescifrabil) portărel